
Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Tjeldsund kommune	Tor-Erik Jule Lian	24.11.2020	2020/132-9/314
Skånlandsveien 72/76		Tidligere dato	Tidligere referanse
9440 EVENSKJER			20/3362

Forslag til kommunal planstrategi Tjeldsund kommune 2020-2024

Viser til forslag til kommunal planstrategi for Tjeldsund kommune 2020-2024.

Forsvarsbygg ivaretar Forsvarets arealbruksinteresser i saker som behandles etter Plan- og bygningsloven. Vi har utarbeidet en veileder 'Forsvarets arealbruksinteresser i arealplanlegging'.

Veilederen kan lastes ned fra Forsvarsbyggs nettsider:

<https://www.forsvarsbygg.no/no/publikasjoner/arealplanlegging/>

Revisjon av kommuneplanens arealdel

Det er positivt at Tjeldsund kommune tar sikte på å revidere kommuneplanens arealdel. Gjeldende arealplaner for de tidligere kommunene er fra henholdsvis 2004 og 2008. Det vil si at kommuneplanene ble utarbeidet før lovrevisjon av plan- og bygningsloven i 2008 hvor *Forsvaret* for første gang ble angitt som et arealformål jf. plan- og bygningsloven §§ 11-7 nr. 4 og 12-5 nr. 4. Loven ga også hjemmel for å avsette hensynssoner i planene for å sikre mot fare, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-8 og 12-6.

Forsvarsbygg sin veileder beskriver hvordan *Forsvaret* som arealformål skal brukes ved utarbeidelse av blant annet kommuneplanens arealdel. I det innledende arbeidet med ny kommuneplans arealdel ønsker Forsvarsbygg en tett dialog med Tjeldsund kommune for å sikre at Forsvarets EBA, så som Ramsund orlogsstasjon, skyte- og øvingsfelt på land og i sjø, forbudsområder, lageranlegg o.l. settes av med riktig arealformål, avgrensning og tilhørende hensynssoner der de kan angis på offentlige kart.

Samfunnssikkerhet og beredskap

I Tjeldsund kommunes vurdering av samfunnssikkerhet og beredskap anbefaler Forsvarsbygg at forhold rundt fv. 8240 som er eneste landbaserte atkomst til Ramsund orlogsstasjon til og fra E10 vurderes med hensyn til uønskede hendelser som skred, flom, ras, redusert bæreevne på bruer, m.m.

Flystøy

I planstrategien henvises det til at utviklingen av Evenes flystasjon vil medføre endringer i dagens støybilde.

17.11.2020 ble statlig reguleringsplan for Evenes flystasjon, Harstad/Narvik lufthavn vedtatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Planen sikrer planlagt utvikling av lufthavna og flystasjonen, og avløser tilsvarende godkjent plan. Reguleringsbestemmelsene gir føringer for støytiltak for naboene. Forsvarsbygg skal vurdere behovet for støytiltak på boliger innenfor støysonene. Støytiltakene skal være utført innen utgangen av 2023. 2021 vil gå med til støyberegninger, befaringer og utredninger av boligene.

Bjørn Bergesen
Leder arealplan
Eiendomsforvaltning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Kopi til:
Fylkesmannen i Nordland

Postboks 1405

8002

BODØ

DIELDDANUORI SUOHKAN - TJELDSUND KOMMUNE

9439 EVENSKJER

Deres ref.	Vår ref.	Saksbehandler	Dato
20/3362-11	20/16387-10	Karoline Jacobsen Kvalvik	07.12.2020

Fylkeskommunens uttalelse til Tjeldsunds kommunale planstrategi 2020-2024

Troms og Finnmark fylkeskommune skal som regional planmyndighet veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver. Ved utarbeidelse av kommuneplaner og reguleringsplaner skal fylkeskommunen ivareta interesser som berører kulturminne-, kulturmiljø- og landskaphensyn, friluftsliv, samordnet bolig- areal- og transportplanlegging, kjøpesenter, regional plan eller planstrategi, barn og unges interesser, universell utforming, fylkesveger, havbruksinteresser og akvakultur. Etter folkehelseloven har fylkeskommunen også et ansvar for å ivareta folkehelse i planleggingen og samfunnsutviklingen. FNs bærekraftsmål og klimaloven legges til grunn for fylkeskommunens vurdering av plansaker.

Troms og Finnmark fylkeskommune viser til deres oversendelse, datert 05.11.2020, med høringsfrist 06.12.2020. Seksjon for areal- og samfunnsplanlegging har samordnet uttalelsen fra Troms og Finnmark fylkeskommune på vegne av våre ulike fagområder.

Fylkeskommunen ønsker først og fremst å påpeke at Tjeldsund kommune har gjort et flott arbeid i utarbeidelse av tredjegerasjons planstrategi. Planstrategidokumentet er gjennomgående ryddig og svært oversiktlig. Dokumentet fremstiller gode vurderinger og prioriteringer. Likevel ønsker vi å påpeke at direkte klipp og lim fra lovverk med fordel kan fjernes for å gjøre dokumentet mer leservennlig. Resten av presentasjonen av hva en planstrategi er og formålet med dokumentet er kort, konsis og god.

Videre i planstrategien blir situasjonen med sammenslåing, planbehov og kommunens plansystem presentert. Denne delen anbefaler vi å korte ned, eventuelt flytte direkte til kommuneplanens samfunnsdel.

På de neste åtte sidene blir utviklingstrekk i kommunen presentert. Dette er en flott oversikt og et godt oppsett der det blir gitt korte oppsummeringer av utfordringer kommunen står overfor og en vurdering av hvordan de skal møte disse. I deler av denne oversikten anbefaler vi likevel at kommunen i større grad inkluderer en drøfting av strategiske valg knyttet til nettopp utviklingstrekkene i kommunen. En slik drøfting kan bidra til å konkretisere utfordrings- og utviklingsbildet gjennom å vise hvilke grep en ønsker å ta for å løse utfordringene kommunen står ovenfor.

Avslutningsvis i planstrategien presenteres kommunens planbehov. Det er flott at kommunen prioriterer å utarbeide kommuneplanens samfunnsdel og arealdel i løpet av 2021 og 2022, men vi ønsker å påpeke at det er viktig at kommunen er realistisk i forhold til planressurser når det kommer til en slik prioritering. Vi anbefaler å stramme opp oversikten over prioriterte planer i valgperioden ved å blant annet inkludere informasjon om ansvarsfordeling (ansvarlig etat), når plan var sist vedtatt og dagens status på plan.

Folkehelse:

Postadresse Fylkeshuset, pb 701, 9800 Vadsø	Besøksadresse Besøksadresse	Telefon 77 75 50 00	Org.nr 922420866
E-post postmottak@tffk.no	Tffk.no		

Fylkeskommunens første innspill til Tjeldsund kommunes arbeid med kommunal planstrategi ble gitt i juni 2020. Det omhandlet 1) det systematiske folkehelsearbeidet herunder utarbeidelse av et samlet oversiktsdokument og 2) innspill om to nasjonale satsinger med lokal iverksetting. Det nye høringsutkastet av planstrategien fra Tjeldsund kommune gir et godt helhetsbilde av at systematikken er ivarettatt slik folkehelseloven krever. Det er positivt at folkehelseoversikten samles til et dokument fra begge kommunene og at det tas sikte på å holde en løpende oversikt alt ettersom data blir tilgjengelig. At kommunen i tillegg har innhentet bred erfaringsbasert kunnskap til datagrunnlaget er bra. Folkehelseutfordringene er godt beskrevet og oppsummeringen er tydelig. I planoversikten fremgår det at folkehelse skal ivaretas i kommuneplanens samfunnsdel, noe som fylkeskommunen støtter.

Vi minner igjen om rapporten fra [folkehelseundersøkelse](#) i Troms og Finnmark fra 2019, og [tilleggsrapporten](#) om samisk og kvensk/norskfinsk befolkning som kan lastes ned fra fylkeskommunens nettsider. Rapportene kan bidra til nyere datagrunnlag i samband med det løpende oversiktsarbeidet.

Klima

Tjeldsund kommune vektlegger at *arealbruk påvirker både naturmangfoldet, klimaet og de mulighetene naturen har til å levere de økosystemtjenestene vi mennesker er helt avhengige av. Dette er tjenester som produksjon av mat, rensing av vann og luft, binding av karbon, beskyttelse mot ras, flom og erosjon, samt naturopplevelser og rekreasjon.* Kommunen peker i denne sammenhengen på at det vil være nyttig for kommunen å utarbeide et arealregnskap som kartlegger kommunens arealer gjennom å se på tilstanden, bruken og de økonomiske verdiene i forbindelse med ny kommuneplan arealdel, en plan som er prioritert i innværende kommunestyreperiode. Dette grepet anser vi som veldig godt. Narvik kommune jobber med samme problemstilling, og det er trolig noe å hente på samarbeid med andre kommuner for å finne hva som er optimale kartleggingsverktøy.

Det er videre svært positivt at Tjeldsund kommune legger vekt på at de vil forholde seg til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning og gjennom planlegging vil stimulere til reduksjon av klimagassutslipp, økt miljøvennlig energiomlegging, samt forberede og tilpasse samfunnet på klimaendringene. Nye Tjeldsund kommune har to klima- og energiplaner som de kan høste erfaringer fra, og vi vil oppmuntre kommunen til å integrere de tiltak som de ser har effekt i kommunens kommende handlingsplaner.

Friluftsliv

Troms og Finnmark fylkeskommune viser til brev datert 19.05.2020 til alle fylkets kommuner med invitasjon til deltakelse i prosjektet «Plan for friluftslivets ferdselsårer» i Troms og Finnmark. Dette er et nytt nasjonalt prosjekt (2019-2023) initiert av Klima- og miljødepartementet og ledet av Miljødirektoratet. Målet er at flest mulig kommuner utarbeider planer for friluftslivets ferdselsårer for at befolkningen skal kunne utøve friluftsliv jevnlig. Prosjektet fremmer planlegging, opparbeiding, skilting og merking og kartfesting av sammenhengende nettverk av ferdselsårer i kommunene.

Tjeldsund kommune svarte fylkeskommunen i brev datert 02.07.2020 at kommunen «skal vedta sin kommunale planstrategi i høst. Der skal bl.a. kommunal plan for idrett og friluftsliv inn. Slik vi ser det vil plan for friluftslivets ferdselsårer kunne bli et tiltak i denne planen. Det er derfor litt tidlig i prosessen for vår del». Fylkeskommunen mener det er gledelig at kommunen ser på mulighetene til å gjennomføre «plan for friluftslivets ferdselsårer». Miljødirektoratets veileder legger opp til å utforme planen som en temaplan, men at tiltaksdelen kan innlemmes i kommunedelplan for idrett og friluftsliv. Det finnes også muligheter for å gjennomføre planen direkte gjennom arbeidet med KDP, noe Målselv kommune gjennomfører i 2020.

Fylkeskommunen synes det er positivt at kommunen har prioritert kommunedelplan for idrett, friluftsliv og kultur (2022) i planstrategiperioden. Vi anbefaler kommunen å synliggjøre i planstrategien at «plan for friluftslivets ferdselsårer» sees i sammenheng med eller er en del av kommunedelplanen.

Prosjektperioden for ferdselsåreprosjektet sammenfaller i stor grad med kommunenes planperiode for kommunal planstrategi, og det vil være fordelaktig om prosjektet synliggjøres allerede nå. Fylkeskommunen oppfordrer videre til et tett samarbeid med Midtre Hålogaland friluftsråd.

Arealstrategi

Fylkeskommunen er svært positiv til at prosessen med samfunnsdelen legger opp til drøftinger og diskusjoner for å forme en sterk arealstrategi. Arealstrategien skal være de langsiktige, overordnede prinsippene for arealbruk. Kommunen ønsker å gi tydelige signaler om ønsket utvikling for å skape forutsigbarhet og helhet, samt gi mulighet for medvirkning på et strategisk nivå.

Grunnet kommunesammenslåing har Tjeldsund kommune et ekstra behov for en ny kommuneplan, blant annet for å synliggjøre en helhetlig plan for den framtidige utviklingen av den nye kommunen. Kommunen trenger å legge noen langsiktige strategier og mål for hvordan kommunen skal møte de utfordringene som finnes i dag og som vil komme i fremtiden. Viktige problemstillinger å belyse i arbeidet vil være;

- Hvordan kan Tjeldsund kommune legge til rette for befolkningsvekst som følge av blant annet utbygging av Evenes Flystasjon, og samtidig håndtere utfordringene som eldrebølgen gir?
- Hvordan kan vi legge til rette for at barn og unge skal trives enda bedre, og være en attraktiv kommune for barnefamilier i fremtiden.

Prosess og planstrategidokument:

Planstrategidokumentet er ryddig og oversiktlig. I arbeidet med kommunal planstrategi er det viktig å huske at dette er et dokument som skal fungere som et politisk verktøy for å prioritere kommunens planarbeid. Aktiv involvering av politikerne/kommunestyret er avgjørende for å få en politisk forankret planstrategi. Intensjonen bak å innføre kommunal planstrategi i lovverket var nettopp at planstrategien skulle være et politisk planverktøy, for og av politikerne.

I planstrategien sitt tilfelle er det derfor ekstra viktig med et brukervennlig dokument med klart og tydelig språk. Klarspråk er grep som kan være med å forenkle og bidra til å koble politikerne på planprosessen. Internettsiden www.klarspråk.no inneholder flere praktiske redskap, råd og tips om hvordan språket (saksbehandlerspråket) kan gjøres mer klart og brukervennlig og spissa mot politikerne. Direktoratet for forvaltning og IKT har gitt ut et [hefte](#) om klart språk og presenterer ti eksempel fra kommune og stat.

Fylkeskommunen håper at Tjeldsund kommune lykkes i å videre koble kommunestyret på prosessen, både før vedtak, i den politiske behandlingen og senere i bruk av planstrategien etter vedtak.

Vi ønsker lykke til med planarbeidet. Ta gjerne kontakt ved behov for avklaringer, råd og veiledning underveis.

Med hilsen

Vibeke Skinstad

Avd.leder plan, folkehelse og kulturarv

Karoline Jakobsen Kvalvik

Samfunnsplanlegger

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Mottakere:
DIELDDANUORI SUOHKAN - TJELDSUND KOMMUNE

Kopi til:
FYLKESMANNEN I TROMS OG FINNMARK
Sametinget

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

07.12.2020

Vår ref:

2020/5651

Deres dato:

05.11.2020

Deres ref:

20/3362 - 11 / TRNI

Tjeldsund kommune
Skånlandveien 72/76
9440 EVENSKJER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Lone Høgda, 77642136

Fylkesmannens innspill til forslag til kommunal planstrategi 2020 - 2024 for Tjeldsund kommune Tjeldsund kommune

Fylkesmannen i Troms og Finnmark viser til ovennevnte sak med frist for innspill er 7. desember 2020.

Vårt innspill er grunnlagt i nasjonale føringer og forventninger til kommunal planlegging. Avdeling for Justis og kommunal ved planseksjonen har koordinert Fylkesmannens innspill til kommunal planstrategi 2020 – 2024 for Tjeldsund kommune.

Kommunal planstrategi er først og fremst kommunens politiske strategi- og styringsverktøy for å fastlegge rammene for kommunens planarbeid (jfr. Plan og bygningsloven §10-1).

I brev datert 4. juni 2020 ga Fylkesmannen innspill til varsel om oppstart for kommunal planstrategi.

Planstrategien som nå er på høring har et godt oppsett, språk, er lettlest og inneholder stort sett de viktigste elementene som en planstrategi bør inneholde.

Dette dokumentet er Tjeldsund kommunes første kommunale planstrategi som sammenslått kommune med Skånland og vi ser at det er nedlagt mye arbeid her. Det er veldig bra at dere nå velger å prioritere en rullering av kommuneplanens samfunn- og arealdel. Disse vil da også bli politisk forankret og et reelt styringsverktøy for kommunestyret som tiltrådte etter valget i 2019.

Når dere skal begynne med kommuneplanens samfunnsdel anbefaler vi dere å arbeide bredt med denne. Med dette mener vi å vurdere omfanget /behovet for kommunens plansystem (temaplaner) gjennom en bred samfunnsdel som kan dekke mange temaer og dermed redusere behovet for underliggende temaplaner (med unntak av lovpålagte temaplaner).

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Vi savner en vurdering av hvordan dere knytter de enkelte bærekraftsmålene opp mot utfordringer og prioritering med bakgrunn i kommunens ansvar som samfunnsutvikler og tjenesteyter. Vi forventer at dette blir tema i kommuneplanens samfunnsdel.

For videre arbeid med bærekraftsmålene i kommunal planlegging viser til lbestad kommune og deres metode for det arbeidet. Det kan være til inspirasjon og et godt utgangspunkt for dere.

UNIVERSELL UTFORMING:

Det er et uttalt nasjonalt mål om et universelt utformet Norge innen 2025. Etter diskriminerings- og likestillingsloven har alle virksomheter en plikt til å arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming.

Universell utforming bygger på et menneskerettighetsperspektiv, og innebærer en rett til lik og likeverdig tilgjengelighet til samfunnets alminnelige funksjoner. Tjeldsund kommune kan med fordelt drøfte universell utforming som et ledd i samfunnsutviklingen i kommunen, sektorenes virksomhet på dette feltet og behovet for særskilte grep når det gjelder videre planlegging.

Vi anbefaler dere å tilføre ett punkt i planstrategien om at universell utforming skal være et tverrsektorielt gjennomgående perspektiv i all kommunal planlegging og tjenesteyting. Dette innebærer at universell utforming skal ligge til grunn for verdier og holdninger i hele kommunens virksomhet. Temaet universell utforming tas videre opp igjen i forbindelse med kommuneplanarbeidet.

KOMMUNEØKONOMI

Fylkesmannen ser det som viktig at kommunen i alt planarbeid tar utgangspunkt i den demografiske utviklingen. Utvikling i folketall og befolkningssammensetning er grunnleggende faktorer som kommunen må ta hensyn til ved dimensjonering av tjenestetilbud og prioritering av midler mellom de ulike sektorene. Et grundig kunnskapsgrunnlag om status og utfordringer knyttet til befolkningsutviklingen er derfor viktig. Vi gjør oppmerksom på at SSB vil publisere oppdaterte befolkningsframskrivninger 18. august 2020.

Det er videre viktig at kommunens økonomiske situasjon og handlingsrom synliggjøres da dette er viktige premisser for alt kommunalt planarbeid. Spesielt siden Tjeldsund er en sammenslåingskommune som skal få på plass en ny organisasjon vil det være relevant å si noe om hvilke økonomiske forutsetninger som er lagt for den nye kommunen, og hvilke økonomiske mål den nye kommunen har for framtidig drift og investering. Vi viser i denne sammenheng til ny kommunelov hvor kommunen etter § 14-2 c) er pliktig til å utarbeide finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Formålet med finansielle måltall er å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid. Tjeldsund kommune har i budsjett og økonomiplan 2020-2023 ikke vedtatt slike finansielle måltall og dette er noe kommunen bør gripe tak i den kommende budsjettprosessen, ref. vårt brev av 13.05.2020.

Tjeldsund bør framover ha fokus på å koble planer og økonomi på en hensiktsmessig måte, og da spesielt samfunnsplan og økonomiplan. Vi viser i denne sammenheng spesielt til følgende paragrafer i ny kommunelov:

§ 14-4, 1. ledd: «Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp»

§ 14-4, 5. ledd: «Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd».

Vi nevner i denne forbindelse at Fylkesmannen samarbeider med to kommuner (Hammerfest og Karlsøy) om å utarbeide et veiledningsnotat om kobling mellom økonomiplanlegging og samfunnsplanlegging. Notatet planlegges ferdigstilt i løpet av 2. halvår 2020 og vil bli oversendt kommunene.

I forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget viser vi til at KOSTRA-statistikken gir grundig og oppdatert informasjon på en rekke områder både innen økonomi og tjenesteområder. Det er også et uttalt mål fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet at kommunene skal bruke KOSTRA-statistikk aktivt i styringen av kommunen. Foreløpige (ureviderte) KOSTRA-tall for 2019 ble publisert allerede 15. mars og endelige tall kommer 15. juni.

Tjeldsund kommune deltar i mange samarbeidsordninger med kommuner i regionen, og slikt samarbeid er således en viktig forutsetning for kommunens tjenesteproduksjon. Vi viser i denne forbindelse til rapporten «Status i interkommunalt samarbeid i Troms og Finnmark» som ligger på Fylkesmannen hjemmeside.

https://www.fylkesmannen.no/contentassets/3c03de19a94e487181a4a1a40b75f314/nivi-rapport-2019_4-status-for-interkommunalt-samarbeid-i-troms-og-finnmark-004.pdf

AREALSTRATEGI/AREALREGNSKAP:

Kommunens arealstrategi er en langsiktig og overordnet plan, som fastlegger prinsippene for kommunens arealforvaltning. Det er veldig bra at dere allerede på dette stadiet har tatt opp arbeidet med arealstrategien i nye Tjeldsund kommune. Da kan det legges til rette for at det kan bli gjenstand for medvirkning og politisk behandling. Arealstrategien slik presentert er nokså overordnet. Men vi forventer at dette blir gjenstand for dypere behandling i kommuneplanens samfunnsdel.

I forhold til det videre arbeidet vil arealstrategien gi et oppdatert grunnlag for utforming av et endelig planforslag med både samfunnsdel og arealdel. Med bakgrunn i forventet utvikling og erkjente utfordringer vurderes framtidens muligheter og veivalg. En godt gjennomarbeidet arealstrategi vil kunne gi tydelige signaler på hovedretninger i utviklingen og unngå unødig planarbeid i områder hvor man ikke ønsker endret arealbruk.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel må speiles og vises i samfunnsdelen. For eksempel kan kommunen i samfunnsdelen ta prinsipielle standpunkt til spredt bosetting kontra tettstedutvikling kontra ressursvern. I arbeidet med arealstrategien er det viktig at dere blant annet ser på:

- Sammenhengen mellom bosettingsmønster, befolkningsvekst og arealbehov
- Arealregnskap over utbyggingsareal som ligger inne i gjeldende plan for å evaluere om avsatte områder er dekkende for det framtidige behovet.
- Analyser av forventet befolkningsutvikling som grunnlag for framtidig arealbehov. Behov for nye utbyggingsareal bør belyses og begrunnes.
- Analyser av næringsutvikling for å sikre områder til framtidig næringsvirksomhet, herunder stedbunden næring og annen nye næringer. Behov for nye utbyggingsareal bør belyses og begrunnes.

BOLIGPOLITIKK/BOLIGSOSIALE FORHOLD:

Ifølge befolkningsframskrivinger vil Tjeldsund kommune få en betydelig økning i andelen eldre i årene som kommer, og det må tilrettelegges for gode boliger for eldre som vil ha behov for

offentlige tjenester. Økning i antall eldre og nedgang i antall yngre og yrkesaktive personer i kommunen vil øke frem mot 2050, noe som vil gi kommunen store faglige og økonomiske utfordringer. Tilpassede boliger vil være et viktig virkemiddel i arbeidet for at de eldre i kommunen kan mestre eget hverdagsliv så lenge som mulig, og at tjenesteproduksjonen kan skje på en kvalitativ og kostnadseffektiv god måte.

I vårt innspill til varsel om oppstart anbefalte vi dere å utforme en boligsosial/boligpolitisk plan som tok for seg både den overordnede boligpolitikken, de boligsosiale behov og synliggjorde kommunens behov for boliger og tjenester. Vi kan heller ikke se at kommunen har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som kan si noe om kommunesamfunnets utfordringer på dette området. I forslag til planstrategi som nå er på høring, kan vi ikke se at kommunen har til hensikt å utarbeide en slik plan i planstrategiperioden.

Kommunens boligplanarbeid i nye Tjeldsund kommune vil utfordres av at kommunen ikke har en samlet boligpolitisk plan. I det videre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel anbefaler vi at boligsosiale forhold/utfordringer som tar for seg hele boligmarkedet i den nye kommunen, inkludert boliger for vanskeligstilte, eldre og funksjonshemmede blir tema der.

HELSE OG OMSORG:

Kommunen er i ferd med å ferdigstille oversikten over helsetilstanden. Kunnskapsgrunnlaget kommunen har pr. i dag viser at den har betydelige folkehelseutfordringer å ta tak i. Det er positivt at kommunen deltar i *Program for folkehelsearbeid*. Planstrategien beskriver godt hvordan folkehelsearbeidet skal forankres i det kommunale plansystemet.

Planstrategien gir en god beskrivelse av utfordringene som helse- og omsorgssektoren har i årene som kommer. For å møte utfordringene må kommunen ha et oppdatert planverk innen sektoren. Kommunen har ikke en helse- og omsorgsplan, og har heller ikke tatt en slik plan med i prioriteringene for perioden 2020-2023. I planstrategien omtales reformen *Leve hele livet*, og kommunen sier at reformen skal ivaretas i kommuneplanens samfunnsdel. Det er relevant, i og med at reformen er sektorovergripende, og både gjelder helse- og omsorgstjenester og et bredt perspektiv på tilrettelegging for et godt liv for mennesker fra 65 år og eldre.

Kommunen bør klargjøre i planstrategien om det skal lages en helse- og omsorgsplan, eller om planbehovet i denne sektoren dekkes av at *Leve hele livet* inngår i kommuneplanens samfunnsdel.

Vi minner også om at disse planene er lovpålagt, og må foreligge i oppdatert versjon:

- Plan for helsemessig og sosial beredskap (jf. helseberedskapsloven § 2-2)
- Smittevernplan (jf. smittevernloven § 7-1)
- Plan for habilitering og rehabilitering (jf. forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator § 5)

BARN OG UNGE:

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen og formålsbestemmelsen i plan- og bygningsloven stiller krav om at kommunen skal ta hensyn til barn og unge i planleggingen. I FNs barnekonvensjon står det at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn og at barnet har rett til å si sin mening i alle saker som angår barnet. Slike meninger skal også vektlegges i plansaker. Kommunen må derfor legge til rette for at barn og unge får delta og bli hørt i planprosesser.

Dere slår fast i kapittelet om oppvekst og levekår at oppvekstforhold påvirker den enkeltes mulighet seinere i livet, og legger grunnlaget for helsetilstand seinere i livet. Ungdataundersøkelsen fra 2018

visert at en andel av ungdomsskoleelevene i Tjeldsund kommune er plaget med ensomhet, og statistikken viser at det er flere barn, unge og unge voksne som sliter med psykiske symptomer eller lidelser. Det er positivt at dere i det videre skriver at kommunen må fortsette arbeidet for å fremme fysisk aktivitet, sunt kosthold og god psykisk helse og livskvalitet. I tillegg går det fram av forslaget at dere har store utfordringer med å rekruttere nok og kvalifiserte barnehagelærere, lærere og personale med godkjent utdanning til barnehagene og skolene.

Fylkesmannen mener at det er viktig at Tjeldsund kommune har fokus på dette området, da personalets kvalifikasjoner og kompetanse har avgjørende betydning for kvaliteten i det tilbudet som barn og unge får i hele utdanningsløpet.

Det kommer fram av kapittelet om planbehov at det er satt mål om å ha vedtatt en ny samfunnsdel til kommuneplanen i løpet av høsten 2021. Fylkesmannen anbefaler at kommunen vurderer om det kan være aktuelt å utarbeide en egen plan for oppvekstområdet med status som kommunedelplan. Det vil kunne gi sterkere føringer for dette viktige området i kommunens rolle som samfunnsutvikler og tjenesteleverandør. Vi mener videre at en eventuell kommunedelplan for oppvekstområdet og kommuneplanens samfunnsdel må bygge på hverandre og at dette synliggjøres i den videre planleggingen.

Punktene under er viktige elementer å vurdere i kommunal planstrategi og i planer for oppvekstområdet, og vi ber kommunen vurdere disse nærmere:

- Synliggjøre hvordan barns og unges rett til medvirkning blir ivarettatt i kommunale planprosesser
- Vurdere kapasiteten og fremtidig dimensjonering av barnehage- og skoletilbudet i tråd med befolkningsutviklingen
- Vurdere trafiksikkerheten, barns fritidsbehov og fritidsmuligheter
- Rekruttere og opprettholde tilstrekkelig fagkompetanse til å ivareta kompetansekravene og lovpålagte oppgaver i oppvekstsektoren (barnehage, skole og barnevern)
- Synliggjøre hvordan kommunen ivaretar barn og unges psykiske helse. Blant annet gjennom tverretattlig innsats for å forebygge og håndtere uønskede hendelser som f.eks. vold, mobbing og overgrep
- Vurdere om planen skal si noe om hvordan kommunen skal rigge seg for lovendringene og de økte kommunale oppgavene som kommer med barnevernreformen som trer i kraft i 2022. Målet med denne reformen er å styrke kommunens arbeid med tidlig innsats, forebygging og bedre tilpasset hjelp til barn og unge.

LANDBRUK:

Landbruket representerer en betydelig sysselsetting og verdiskaping i Tjeldsund, både med tanke på primærproduksjon, landbruksbasert bygdeutvikling og sekundærnæring.

Landbruk og næringsutvikling har liten plass i utkast til planstrategi. Det fremgår ikke av planstrategien hvordan kommunen vil vektlegge disse temaene, men når planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal utarbeides har kommunen mulighet til å dekke dette fylligere.

Som vi spilte inn allerede ved oppstart av arbeidet med planstrategi, anmoder vi om at Tjeldsund gjennom kommuneplanen ser nærmere på hvordan landbruket kan bidra til utvikling av kommunen og at det gjøres en vurdering av hvordan kommunen tenker å legge til rette for dette. I kommuneplanens arealdel har kommunen mulighet til å skape forutsigbarhet i arealbruken, både med tanke på landbrukets interesser og andre interesser. Overordna føringer for landbruksbasert

næringsutvikling og arealbruk bør være godt synlige i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, også for å se landbruket i sammenheng med øvrig næringsaktivitet i kommunen.

Det er også viktig at kommunen gir en god oversikt over ressurser og verdiskaping innen primærproduksjon i jordbruk og skogbruk. Vi minner om de mange mulighetene som finnes både i utvikling av primærlandbruket og i landbruksbasert næringsutvikling.

REINDRIFT:

Det er viktig at naturgrunnlaget for samisk kultur og språk, næringsutvikling og samfunnsliv sikres. Reindriften er en arealavhengig næring, og mange steder en forutsetning for utvikling av samisk språk og kultur. Det er derfor viktig at den fremtidige planleggingen også inkluderer reindriftshensynet.

Den kommunale planstrategien burde sagt noe om arealutfordringer for reindrifta, og inneholde en vurdering av om eksisterende planverk i tilstrekkelig grad tar høyde for reindriften som næring og sikrer ressursgrunnlaget for reindriften.

Det er viktig at det er kontakt med reindriftsnæringen i alle planer og enkeltsaker hvor denne kan berøres, herunder kommunal planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel, kommunale næringsplaner, landbruksplaner, reguleringsplaner mv.

Vi forventer at temaet blir behandlet i forbindelse med kommuneplanarbeidet.

KLIMA OG MILJØ:

Vi viser til vårt innspill til varsel om oppstart på dette området. Vi savner fokus på temaet klima og reduksjon av utslipp av klimagasser, og hvordan dette skal ivaretas i kommunens planlegging.

Klimaendringene vil få ringvirkninger innen flere sektorer, herunder vann og avløp, vannkvalitet, næringsutvikling, miljø etc. Det er derfor viktig at dere allerede nå legger langsiktige strategier for å møte påvirkninger også innenfor disse sektorene.

Teamet klimatilpasning bør være et gjennomgående perspektiv i alt planarbeid i kommunen, både i overordnet planlegging og i sektorplanleggingen. Det innebærer blant annet at dere også må vurdere hvorvidt eksisterende planer, som samfunnsdelen, i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet og gir overordnede føringer for klimatilpasning.

Vi forventer at hensynene klima og miljø blir behandlet i forbindelse med kommuneplanarbeidet.

Fylkesmannen ønsker lykke til videre og stiller til disposisjon ved behov for råd/veiledning i den videre planprosessen. Ved henvendelser ber vi dere oppgi saksnummer **2020/5651**.

Med hilsen

Hans Rønningen
Seksjonsleder plan
Avd. justis- og kommunal

Lone Høgda
seniorrådgiver plan

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Troms og Finnmark fylkeskommune Fylkeshuset, Postboks 701 9815 VADSØ

Kontaktpersoner fagområder:

Landbruk: Karianne Holm-Varsi, tlf. 78 95 05 70

Oppvekst Barn og unge: Solveig Bjørn, tlf. 77 64 20 51

Helse: Anders Aasheim, tlf. 77 64 24 78

Miljø: Iris Hallen, tlf. 78 95 03 21

Universell utforming og likestilling: Lone A. Høgda, tlf. 77 64 21 36

Reindrift: Biret Risten Eira, tlf. 78484606

Samfunnssikkerhet: Elin Larne, tlf. 78950322

Demografi og økonomi: Marianne Winther Riise, tlf. 77 64 20 42

Fagkoordinator areal: Oddvar Brenna, tlf. 77 64 21 74

Fagkoordinator samfunn: Lone A. Høgda, tlf. 77 64 21 36

Fagkoordinator Husbank Bolig for velferd: Karina Kolflaath, tlf. 77 64 20 50

Klimatilpasning: seksjonsleder Plan

HØRINGSINNSPILL PÅ KOMMUNAL PLANSTRATEGI FRA MISBU

MISBU vil i sterkere grad ha kommunal planstrategi som preges av optimisme og framtidstro, med visjonære mål for næring, bosetting og desentralisering som hovedmålsetting.

Bygdeutviklingslaget finner i for liten grad dette i høringsutkastet.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

Høringsutkastet slår fast at befolkningsutviklingen i nye Tjeldsund kommune er nøkternt framstilt og vil holde seg uendret i tiden framover.

Desentrale boligfelt må opprettholdes. Vi registrerer at de kommunale boligfeltene i Tovik og på Sandstrand ikke er nevnt i planen. Disse må tas inn på lik linje med de øvrige.

MISBU har tro på at kommunens sentrale beliggenhet, muligheter for nytt og styrket næringsliv samt attraktive natur, vil føre til befolkningsøkning dersom forholdene legges til rette for dette. En mer «tilretteleggende» strategi må være mer synlig i kommunens planer.

Kommunens planstrategi fokuserer på økningen av eldre i kommunen som en ensidig utgiftspost i kommunebudsjettet.

MISBU mener at planen må ha en sterkere fokus på at eldre i dag også er en ressursgruppe med bred erfaring og solid arbeidskapasitet. Mange store dugnadsprosjekter de siste årene gir klart uttrykk for dette.

FOLKEHELSE

MISBU liker planens positive holdning til at kommunen skal bli en attraktiv bokommune for barnefamilier.

MISBU

v/ leder Kyrre Hansen
Sandstrand 127
9445 Tovik

MISBU vil at:

- Frivillighetssentralens positive tilbud i større grad må omfatte alle deler av kommunen.
- Helsestasjon for ungdom opprettes flere steder i kommunen.
- Det opprettes Frisklivsgrupper i alle deler av kommunen.
- Bygg og anlegg som lag og foreninger har bygget på dugnad innlemmes i kommunens planstrategi for tilflytting og folkehelse.

OPPVEKST OG LEVEKÅR

MISBU forventer at strukturen på skoler og barnehager opprettholdes i den tro at dette vil føre til tilbakeflytting og tilflytting. Skole- og barnehagetilbud er viktig og attraktivt, både for næringsliv og befolkningen/tilflyttere.

Tjeldsund kommune bør legge til rette for insitamenter som virkemiddelordninger, stipend og høyere lønn for å få fagutdannede til å søke jobber i kommunen.

HELSE OG OMSORG

MISBU vil ha en desentralisert struktur på omsorg for eldre som trenger det.

Dagens bygninger må inngå i en helhetlig tenking om behov for helsehus, bo- og servicesenter og sykehjem.

Helsesektoren utgjør en betydelig del av bygdens kvinnearbeidsplasser. Disse ønsker vi skal bestå.

Viktig å tenke samfunnsøkonomisk. Forsvinner bygdas bo-og servicesenter, fjernes samtidig arbeidsplasser, som igjen rammer skolen OSV.

MISBU

v/ leder Kyrre Hansen
Sandstrand 127
9445 Tovik

SAMISKE INTERESSER, KULTUR OG SPRÅK

Tjeldsund kommune er innlemmet i et samisk forvaltningsområde. MISBU ønsker at den samiske befolkningen i kommunen skal føle stolthet over sin etniske tilhørighet og at deres rettigheter skal ivaretas på en god måte.

MISBU vil derfor at kommunen ser på mulighetene for at Vilgesvarre kan utvikles til leirskole for kommunens elever.

NÆRINGS LIV OG SYSSELSETTING

MISBU vil at Tjeldsund prioriterer å utvikle bedre og styrke kompetanse på næringsutvikling i administrasjonen.

Hvis ikke dette er mulig, må samarbeid regionalt etableres. Det er naturlig å samarbeide med andre fagkompetente kommunale miljøer i Sør-Troms.

MISBU ser for seg at Tjeldsund kommune skal være offensiv i sin næringslivssatsing og være en samarbeidspartner og initiativtaker for de som ønsker å etablere seg i kommunen.

En framoverlent strategi innenfor næring vil skape de bærekraftige bygdene vi ønsker oss.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

En sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for god og fremtidsrettet tjenesteproduksjon.

For at Tjeldsund kommune skal slippe å kutte på tjenester innenfor alle sektorer, må inntektene økes.

MISBU

v/ leder Kyrre Hansen
Sandstrand 127
9445 Tovik

MISBU mener at dette krever at Tjeldsund kommune samarbeider tett med allerede etablert næringsvirksomhet i kommunen og økt satsing på ny næringsutvikling.

Dagens økonomi er ikke bærekraftig på sikt, derfor må inntekter og tilflytting ha fokus.

MISBU forutsetter en planstrategi og økonomisk planlegging som ikke ensidig fokuserer på kutt i tjenestene, men også vektlegger realistiske alternativer.

Sandstrand, 06.12.20

...

MISBU

v/ leder Kyrre Hansen
Sandstrand 127
9445 Tovik

Fra: Rigmor Wangen <rigmorwangen@yahoo.no>
Sendt: lørdag 5. desember 2020 12:16
Til: Tjeldsund Postmottak
Emne: Høringsuttalelse til Kommunal Planstrategi Tjeldsund kommune

Til Tjeldsund kommune
Nedenfor følger høringsinnspill til planstrategi for Tjeldsund kommune.

Mvh Rigmor Wangen
Leder Kongsvik Pensjonistforening

Kongsvik Pensjonistforening ber om at følgende punkter innarbeides i utkastet til Planstrategi for Tjeldsund kommune 2020-2024.

1.

Bygge livskraftige og aldersvennlige samfunn der seniorer med livserfaring og kunnskap kan delta og bruke ressursene sine gjennom overføring av kompetanse, kultur og tradisjon som aktive bidragsyttere i nærmiljøet og ha frihet og mulighet til å leve aktive liv (jfr Kvalitetsreformen "Leve hele livet").

2.

Det investeres stort i egen kommune og i nabokommunene Evenes og Harstad. Her nevnes Evenes Flystasjon, Hålogalandsveien samt Rødskjær havn og næringspark. I tillegg til å ivareta og videreutvikle allerede etablerte arbeidsplasser, offentlige og private, vil Tjeldsund arbeide for å være en attraktiv nabokommune. Dette med tanke på både næringsutvikling og boligbygging i hele kommunen.

3.

Ivareta og revitalisere samisk språk og kultur i Tjeldsund.

4.

I tillegg til offentlige arbeidsplasser eksisterer det i dag betydelige private næringsaktører på Hinnøysiden av Tjeldsund innen jordbruk, reindriftsnæringen, bygg og eiendom, verkstednæringen samt salg av drivstoff og kafédrift.

5.

Innenfor Helse, omsorg og velferd og Oppvekst og forebygging må den desentraliserte strukturen opprettholdes og videreutvikles i tråd med Intensjonsavtalen for den nye kommunen som var politisk vedtatt i både Tjeldsund og Skånland. Skoler, barnehager, omsorgsboliger og eldresenter i den enkelte skolekrets er viktige elementer i arbeidet med å realisere målsetting om at Tjeldsund skal bestå av «Levende bygder».

6.

Hele omsorgstrappa må tas i bruk. Hjemmetjenesten prioriteres i hele kommunen.

7.

Det er avgjørende viktig at det gjennomføres nødvendig vedlikehold av boenheter for eldre (jfr HMS).

Innspill fra Kommuneutvalg Grov/Sandstrand på Kommunal Planstrategi Tjeldsund kommune 2020-2024 og Økonomiplan 2021-2024

En god planstrategi er et viktig styringsdokument for kommunen. Kommunedelsutvalget er positiv og fornøyd med at kommunen er godt i gang med arbeide knyttet til planstrategi.

Kommunedelsutvalget ønsker å inkluderes tidlig i prosesser knyttet til alle sentrale plandokumenter som skal behandles i tiden fremover. I denne omgang er utvalget kommet litt sent inn i prosessen.

Kommunedelsutvalg Grov/Sandstrand behandlet våre innspill i møte 2. desember knyttet til sak 3 – 2020. Saken er enstemmig vedtatt i utvalget.

Følgende er Kommunedelsutvalg Grov/Sandstrand innspill til Planstrategi og Økonomiplan.

Det grønne skifte - Bærekraft

Planstrategien omtaler i svært liten grad konsekvenser og muligheter knyttet til «Det grønne skifte».

Hva tenker kommunen om dette tema og hvilke konsekvenser og muligheter ser en for kommunen, næringslivet og innbyggere. Det grønne skifte treffer og vil fortsette å treffe kommunen fra alle kanter. Det grønne skifte skaper mange muligheter kommunen må være klar til å gripe!

Planstrategi knytte til «Det grønne skifte» bør innarbeides i Planstrategi og i Økonomiplan.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekrafts mål bør reflekterer dimensjonene: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Kommunen bør ha et mye klarere bilde av hva bærekraft vil og ska bety for hele kommunen i alle ledd og deler. Bærekraft og bærekraftig utvikling er en forutsetning som også vil gi mange nye muligheter.

Samarbeide Næringsliv – Kommunen

Samarbeide Kommune – Næringsliv på alle nivåer må gis betydelig større og bredere fokus i planstrategien. Planstrategien er i dag altfor lite fremoverlent og omhandler i altfor liten grad hvordan dette sentrale tema må gis FOKUS. Planstrategien omtaler kun store sentrale prosjekter (Hålogalandsveien, Forsvaret, Brannskolen....) og ikke lokal utvikling i bransjer som er sentrale i kommunen som: hav/fisk/mekanisk/energi/service/turisme/mm og heller mellomstore og små bedrifter skal som det er flest av i kommunen.

Et sterkere og mer aktivt næringsliv vil øke kommunens attraktivitet og inntekter på kort og lang sikt. Det er også svært viktig at kommunen ikke ta dagens næringsliv «for gitt» da mange av kommunens bedrifter relativt enkelt kan flytte hele eller deler av sin aktivitet ut av kommunen hvis samhandling og rammebetingelser blir for dårlig.

Næringslivet er igjen avhengig av gode oppvekst og bo vilkår for å kunne rekruttere og beholde gode ansatte med riktig kompetanse.

Noen nøkkelpunkter:

- Hvordan oppnå sterk samarbeidende dialog mellom Næringsliv-Kommune
- Har Kommunen de rette folke med riktig kompetanse til å jobbe tett inn mot næringsaktørene? Prioriteres dette? Har en ressurser og riktig kompetanse?
- Har kommunen og næringslivet felles mål mht næring/næringsutvikling

- Er Kommunen en viktig samarbeidspartner for næringslivet. Hvis ikke, hvordan bli det?

Befolkningsutvikling

Planstrategien og Økonomiplan viser til flere at det blant innbyggerne vil bli flere eldre i årene som kommer samt nedadgående antall yngre personer i arbeid. Disse tallene er også forventet å øke fremover mot 2050.

Her må kommunen gjøre gode tiltak og ha en god strategi/plan. Sentrale spørsmål:

- Hvordan utnytte ressursen eldre mennesker! De eldre er viktige som ildsjeler og rundt frivillighet og næring. Hvordan underbygge dette enda sterkere og bruke de eldre som en viktig ressurs.
- Hvordan fokusere på å løse/forbedre utfordringer knyttet til folkehelse og psykisk helse. Her må en også legge en god langsiktig plan og ha klare strategier. Velferdsteknologi og digitalisering. Hvordan bruke teknologi og teknikk i samhandling med god menneskepleie for å oppnå et helt og verdig liv.
- Hvordan få barnefamilier til bygdene? Det er knapt med ledige boliger for leie og kjøp.

En må vurdere å bruke kommunens sparepenger for å etablere gode prosjekter samt heve kompetansen. Dette for å snu negative trender og skape nye inntekter på kort/lang sikt!

Kommunen må være fremoverlent og angripe disse utfordringene i mye større grad enn hva som gjøres i planstrategien og økonomiplan. Det må fremtides/fremtydes og ikke bare forvaltes.

Folkehelse

Planstrategien for folkehelse tar for seg noen av utfordringene Tjeldsund kommune står ovenfor med tanke på folkehelse.

Barn og unge er i følge kommuneplanen en prioritert målgruppe i "Program for folkehelse, en 10-årig satsing (2017-2027)". Dette programmet fokuserer på frafall fra videregående skole og psykisk helse blant unge. I følge folkehelsebarometer som vårt utvalg har gått gjennom for gamle Tjeldsund og Skånland kommune fra 2014-2020 er det flere utfordrende områder enn disse to. Fedme blant 17 åringer, diabetes type 2, muskel – skjelett lidelser og psykiske lidelser er utfordringer kommunen bør fokusere på.

Kommunen har en unik mulighet til å spille lag og foreninger gode, og gi motivasjon for å fortsette den fantastiske dugnadsinnsatsen som finnes. Det er mange aktivitetsarenaer i kommunen med ulike tilbud som kan fremme både psykisk og fysisk helse. Et godt samarbeid mellom kommune, lag og foreninger kan gi muligheter for helsefremmende tiltak med fokus spesielt på de utfordringer kommunen har i dag. Kommunen bør bruke denne muligheten.

Utvalget støtter kommuneplanens visjon om levende bygder som fremmer vekst, opplevelser og folkehelse. En langsiktig strategi som sikrer nærhet til barnehage, skole, butikker og andre møteplasser er viktig for å gjøre kommunen attraktiv for tilflytting.

Sentralisering Vs Desentralisering

Hvordan møte denne utfordringen?

Tjeldsund kommune er en kommune preget av stor verdiskapning i bygdene med Evenskjer som kommunesenter. Kommunen må derfor fokusere på mekanismer knyttet til desentralisering istedenfor ensidig fokus på sentralisering som sin hovedstrategi for å nå budsjettmålene på kort og lang sikt.

Strategiplanen inneholder mange gode intensjoner som:

- *..sikre en målrettet og helhetlig utvikling av nye Tjeldsund kommune som lokalsamfunn og organisasjon...*
- *Eldrereformen – leve hele livet*
- *Tjeldsund kommune må prioritere de tiltak som vil føre til at kommunen blir en attraktiv bokommune for barnefamilier*

For å skape et best mulig resultat utfra disse utsagn må en ha et sterkt og klart fokus på desentralisme.

Å unngå byråkrati og store sentrale staber med fokus på at beslutninger i størst mulig grad må tas ute i leddene er viktig for gode beslutninger og god/effektiv drift. Fokus på ledelse ute der personell og ansatte jobber er viktig og en oppnår best resultat/effektivitet med stor grad av desentralisme.

Rekruttering og kompetanse

Økonomiplan dokumentet beskriver store utfordringer knyttet til å rekruttere god og riktig kompetanse til kommunen. Spørsmålet er: «Hvordan vinner vi konkurransen av de riktige hodene».

Dette er sentralt og bør gis høyt fokus fra kommunens side. Her bør en tenke kreativt og nytt.

Oppsummering innspill Planstrategi 2020-2024:

Planstrategien bør gjøres mye mer fremoverlent med gode/riktige «litt hårete» overordnede planer/strategier.

Kommunen må ha sterkt fokus på «det grønne skifte» og Bærekraft i sitt planverk.

Samhandling Kommune – Næringsliv må gis betydelig større fokus. Hvordan kan kommunen bli en sentral og foretrukket parter for næringsliv og næringsutvikling i kommunen.

Desentralisering som begrep bør være gjennomgående og en forutsetning for effektivitet, kvalitet og verdiskaping i alle ledd.

En bør endre fokus fra ensidig fokus på «utfordringsbilde» til fokus på «mulighetsbilde».

Hvordan bruke eldre som en viktig ressurs

Kompetanse og rekruttering – Må gis betydelig fokus. Smarte planer og løsninger må utformes. Her må en tørre å se ny kreative og moderne løsninger.

I år og i årene som kommer vil kommunen utfra økonomiplanen og budsjett årlig benytte en betydelig del av sparepengene for å dekke opp daglig drift. Med en slik utvikling over tid vil sparepengene snart ta slutt.

Folkehelse – Spille på lag med lag/foreninger – «Levende bygder» -> En langsiktig strategi som sikrer nærhet til barnehage, skole, butikker og andre møteplasser er viktig for å gjøre kommunen attraktiv for tilflytting.

Utfra den nåsituasjon som tegnes i planstrategien så bør det defineres fremoverlente prosjekter med fokus inn mot sentrale problemstillinger (Les: rekruttering, samarbeide kommune-næringsliv, Eldrebølgen ...). Kanskje det er riktig og viktig å benytte noe av sparepengene på prosjekter som har til formål å bidra til å snu den negative trenden og gi kommunen positivitet og nye inntekter/ressurser. Det må SATSES for å snu de negative trendene.

Innspill og kommentarer Økonomiplan 2021-2024

Utvalget har sett og vurdert Planstrategi 2020-2024 og Økonomiplan 2021-2024 opp mot hverandre da en ser at der er sterke knytninger mellom dokumentene (planene).

Spesifikk innspill/kommentarer knyttet til Økonomiplan 2021-2024:

- Oversiktlig og lett lesbart dokument
- Nye lover/reformer vil kreve mer og mer av kommunen. Hvordan håndtere? Mer penger fra staten?
- Viktig prinsipp: Desentralisme
- Vedlikehold av bygg/anlegg: En kan ikke over tid fortsette å la verdier forfalle grunnet manglende vedlikehold. Verdier forringes = dårlig økonomi
- Kommunens økonomiske situasjon: Vanskelig å skjønne at to kommuner som samlet i 2019 hadde et samlet overskudd på +7 Mill i 2020 og budsjett for 2021 får et betydelig underskudd (+/- 5 Mill) og dermed må bruke betydelige deler av sparepenger for å dekke driftsunderskudd. Dette må administrasjonen og politikerne grave dypere i og rundt.
- Vanskelig å skjønne utfra dokumentasjon hva som ligger bak et fall fra 30,4 Mill i generelle driftsinntekter i 2020 til kun 9,6 Mill i budsjett 2021 (side 15). Slike store avvik burde kommenteres spesifikt.
- Belåningsgraden til kommunen pr innbygger er svært høy. Kommunen må ha mye større fokus på å gjøre rette langsiktige investeringer samt følge opp investeringsprosjektene enda tettere økonomisk.

Økonomiplanen slik den foreligger er nok nyttig mht styring og planlegging, men samtidig også et «farlig» dokument som skaper stor grad av usikkerhet og negativitet slik det foreligger.

Det er ikke enkelt å underbygge og skape troverdighet rundt gode strategier i kommunens Planstrategi når Økonomiplanen 2021-2024 «torpederer» mye av dette med konkrete budsjettforslag som jobber imot strategiplan vurderinger og fine ord.

Hvordan skal en rekruttere nye innbyggere til bygdene i kommunen med nedleggelse eller flytte spøkelse hengende overalt knyttet til skoler, barnehager og helsevesen/eldreomsorg som omtalt i Økonomiplan.

Her må kommunen jobbe med kommunikasjon og sammenheng mellom planer og budsjetter/økonomiplaner

-Kommunedelsutvalget Grov/Sandstrand, Grovfjord/Sandstrand – 5.desember 2020-

Statens vegvesen

TJELDSUND KOMMUNE
Tjeldøyveien 800
9444 HOL I TJELDSUND

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Toril Iversen / 48014627

Vår referanse:
20/91261-5

Deres referanse:

Vår dato:
07.12.2020

Innspill til forslag til kommunal planstrategi Tjeldsund kommune 2020–2024

Vi viser til deres oversendelse av forslag til kommunal planstrategi, datert 05.11.20.

Vår rolle

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Vårt innspill

Kommunen har nylig vedtatt en trafiksikkerhetsplan for 2020–2024. Dette er veldig positivt. Planen kan dermed være et godt grunnlag for videre planarbeid i Tjeldsund kommune. Da er det imidlertid viktig at de overordna målsettingene og strategiene i trafiksikkerhetsplanen innlemmes i planstrategien.

I vurderingen av hvor kommunen ønsker å tillate bosetting, må trygg skoleveg være en viktig faktor. Trygg skoleveg har igjen stor betydning for bolyst. Muligheten for å kunne gå eller sykle for å komme seg rundt har betydning for både folkehelse og klima og miljø. Derfor er trafiksikkerhet og en god transportplanlegging et viktig grunnlag når kommunen drøfter strategiske valg knyttet til samfunnsutviklinga. Vi anbefaler at kommunen synliggjør dette på en bedre måte i planstrategien.

For øvrig viser vi til vårt innspill til oppstartsvarselet til planstrategien.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Båtsfjordveien 18
9800 VADSØ

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Transportforvaltning Troms og Finnmark
Med hilsen

Oddbjørg Mikkelsen
seksjonsleder

Toril Iversen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

FYLKESMANNEN I TROMS OG FINNMARK, Postboks 8112 DEP, 0032 OSLO
TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE, Postboks 701, 9815 VADSØ

Ny overskrift etter Kommunens plansystem

NÅSITUASJONEN

Tjeldsund kommunes økonomi vil ha trange rammer og underliggende drift vil avhenge av bruk av oppsparte midler. Kostnadsnivået ligger jevnt over tilgjengelige inntekter og denne ubalansen vil øke utover i økonomiplanperioden. Tjeldsund har en lang reise mot en bærekraftig økonomi og et positivt driftsresultat. Før eller siden vil kommunen bli nødt til å ta stilling til strukturtiltak og vurderinger av gjeldende tjenestetilbud, og da helst så tidlig som mulig i økonomiplanperioden. Lave fødselstall, synkende elevtall og stigende antall eldre er det demografiske særpreget gjennom hele økonomiplanperioden, og dette vil fortsette også i 2025 og 2026., s. 6 i dokumentet Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

HOVEDSTRATEGIEN I DENNE PERIODEN

Hvordan skal vi møte denne utfordringen?

Tjeldsund kommune er prega av stor verdiskapning i de ulike bygdene med Evenskjer som et viktig handelssenter. Kommunen skal derfor bruke desentralisering som sin hovedstrategi for å nå målene med positivt netto driftsresultat på minimum 1,75 % av driftsinntektene fra 2021.

Denne strategien gjelder:

- Både lokalisering og delegering
- Beslutning tas så nært som mulig – fullverdig delegering
- Unngå byråkrati og sentrale staber
- Ledelse der personellet virker

Planstrategiedokumentet er preget av alle utfordringene mht planarbeid, befolkningsutvikling, rekruttering og økning av andel eldre. Hvilke tiltak kommunen har tenkt for å snu trenden og møte utfordringene, står det lite om. Det må inn.

UTFORDRINGER OG TILTAK

- Disposisjonsfondet skal brukes til disse tiltakene og ikke dekke årlig underskudd.
- Omfordeling av interne administrative ressurser for å jobbe med utfordringene etter en analyse og prioritering. Flest mulig må jobbe med de prioriterte oppgavene. Noe må få ligge innen en avgrensa tidsperiode.
- Ordfører sin rolle som politisk leder. Ta med gruppelederne i K – styret i arbeidet med å få folk til å se mulighetene og at kommunen er et godt sted å bo og leve.
- Ordfører/rådmann må se og jobbe mot næringslivet på en annen måte – hvordan skal kommunen være den fortrukne part for næringslivet. Nå etterspørres besøk for å få fortelle om hva som skjer innenfor deres område og hvilke utfordringer som ligger i løypa. Hvordan bli en solid medspiller.
- Informere/reklamere aktivt for nye boligfelt og industriareal, bruke disposisjonsfondet aktivt for at det blir attraktivt å flytte og etablere seg.
- Barnehage, skole og omsorgstilbud i bygdene skaper arbeidsplasser som gir mulighet for rekruttering til gode arbeidsplasser.
- Hvilke virkemidler kan være gode for å tiltrekke seg nye sykepleiere, lærere og andre kritiske yrkesfag?

- Aktiv overfor utdanningsinstitusjoner mht jobbtilbud og hjelp til nedbetaling av lån og høyere nybegynnerlønn mm?
  - Aktiv og god informasjon på ulike digitale plattformer
- De eldre blir framstilt som en utgift – hvorfor ikke se denne aldersgruppen som en ressurs. Hvordan bruke aktive og ressurssterke pensjonister i jobben med å jobbe med utfordringene, jf arbeidet med nytt industriområde på Sandstrand?
- Tilføre ekstra ressurser til kommunedelsutvalgene for at de skal ha en god mulighet for å gi innspill på hva som er mulighetene og utfordringene innenfor deres område. Ulike aldersgrupper og kompetanse/kunnskaper er representert i utvalgene. Det må utnyttes som en god lyttepost for en positiv utvikling av kommunen.
- Lage en vedlikeholdsplan for kommunale bygg hvor en legger stor vekt på miljøperspektiv når en vurderer renovering/utbygging kontra nybygg.

Fra: Per Eivind Horn
Sendt: tirsdag 17. november 2020 09:41
Til: Tjeldsund Postmottak
Emne: Innspill til planstrategi Tjeldsund kommune

Innspill til planstrategi Tjeldsund kommune

Viser til hjemmesiden; <https://www.tjeldsund.kommune.no/forslag-til-kommunal-planstrategi-i-tjeldsund-kommune-2020-2024.6344370-493255.html>

Det etterspørres innspill innen 6.12.2020.

Innspill;

Jeg anbefaler at det prioriteres en overordnet plan for helse og omsorg. Det anbefales at dette settes som høgt prioritert på listen over prioriterte planer i planperioden.

Begrunnelse

Begge de to tidligere kommunen hadde slike planer, som nå er avsluttet. En slik plan for denne store sektoren for de neste 20 årene er et viktig hjelpemiddel for å planlegge og møte nåværende og fremtidige utfordringer.

Av dokumentene på hjemmesiden beskrives det av planoversikten at «helse og omsorgsplan» skal erstattes av «Leve hele livet». Dette er en god start, men leve hele livet setter fokus på de eldste i samfunnet, mens vi i helse og omsorg har store nåværende og kommende utfordringer også utenfor den eldste gruppen, med økende yngre grupper innen både somatikk, og rus, psykiatri. Leve hele livet har også stort fokus utenfor helse og omsorgstjenesten, så en slik plan kan ikke erstatte behovet for en helhetlig helse og omsorgsplan for vår nye kommune.

Jeg mener at en slik helhetlig helse og omsorgsplan setter kommunen i bedre stand til å planlegge og gjennomføre eventuelle nødvendige endringer i de kommende ti-årene innen helse og omsorg.

Lovhjemler

Planleggingsplikten for helse og omsorg er hjemlet flere steder, f. eks Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30?q=helse%20og%20omsorg> § 3-1. *Kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester(...) Kommunens ansvar etter første ledd innebærer plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift.*

Nevner også kommunens plikter etter *Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten*, <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2016-10-28-1250>, som i korte trekk beskriver krav om planlegging, gjennomføring og korrigerings f.eks §6 *Plikten til å planlegge virksomhetens aktiviteter innebærer følgende oppgaver: a) ha oversikt over og beskrive virksomhetens mål, oppgaver, aktiviteter og organisering (...)*

Med vennlig hilsen
Per Eivind Horn
Enhetsleder helse og omsorg midt

Mobil +4791745484
per.horn@tjeldsund.kommune.no
www.tjeldsund.kommune.no

Sammen for hverandre

Fra: Hans-Emil B. Torbergsen <hebt8691@gmail.com>
Sendt: søndag 6. desember 2020 22:18
Til: Tjeldsund Postmottak
Emne: Innspill til planstrategi Tjeldsund kommune fra Skånland og Gratangen Bondelag

Hei,

Her kommer innspill til planstrategi for Tjeldsund kommune fra Skånland og Gratangen Bondelag.

- Bruk av dyrka mark til boliger og næring er et problem både lokalt og nasjonalt da dyrka jord ikke er en fornybar ressurs. Skånland og Gratangen bondelag utforderer derfor kommune på å legge opp til minst mulig bruk av dyrka mark og dispensasjoner i LNF(R) i framtidig planarbeid slik at kommunen kan gi sitt bidra til å opprettholde jordbruket i kommunen, men også det nasjonale jordvernmålet. Vi mener derfor at kommunen ved videre utbygging av næring/boligareal bør legge til rette for at det skjer i minst mulig grad på dyrka mark jmf jordverns målet satt nasjonalt. Samt at i de tilfeller hvor det ikke er mulig å unngå å bruke dyrka mark legger tilrette for at nye arealer i lik stand blir tilbudt gårdbrukere som mister dyrka mark til utbyggingene.
- Jordbruk er en arealkrevende næring og i takt med bruksutviklingen innenfor jordbruket så vil det fremover være behov for mer areal til jordbruk. Derfor vil tilgjengelig næringsareal være vel så viktig for jordbruket og da i form av bla. nydyrkning. Skånland og Gratangen Bondelag ber om at det legges tilrette for nydyrkning og at areal som kan brukes til dette identifiseres i kommende planprosesser.
- Det har de siste årene vært drevet mye skogbruk i kommunen med hogst av skog i varierende aldersklasser og tilstand. Mye av skogen ble plantet for 50-60 år siden med varierende kvalitet og etterfølgende stell av skogen. Skånland og Gratangen bondelag ber som at kommunen tar hensyn til at videre skogbruk skal være bærekraftig og at det legges opp til et aktivt skogbruk i kommunen. Samt at det i planeprosessene fremover legges tilrette for skogbruk i forhold til driftsveier, lunneplasser osv.

--

Hilsen

Hans-Emil B. Torbergsen

Leder i Skånland og Gratangen Bondelag

Mob. nr: 99 22 40 28

E-mail: hebt8691@gmail.com

Fra: Merli, Einar <Einar.Merli@avinor.no>
Sendt: fredag 27. november 2020 14:21
Til: Tjeldsund Postmottak
Kopi: Ingstad, Per Jarle; Karlsen, Reidar; Nybak, Elin; Holen, Knut; Aurstad, Bjarne
Emne: Tjeldsund kommune - Offentlig ettersyn - Forslag til kommunal planstrategi
Tjeldsund kommune 2020-2024 - Uttalelse fra Avinor

Tjeldsund kommune

Vi viser til kommunens brev av 05.11.2020 (ref. 20/3362 - 11 / TRNI) vedrørende offentlig ettersyn av forslag til kommunal planstrategi for Tjeldsund kommune 2020-2024.

Vi viser også til følgende tekst på side 9 i forslag til kommunal planstrategi: «Avinor har bedt om at deler av deres eiendom blir omregulert fra LNFR til lufthavformål, dette vil kommunen måtte ta stilling til i arbeidet med kommuneplanens arealdel.»

Vi vil minne om at Avinor også har stilt krav om at kommunen må innarbeide høyderestriksjoner og BRASoner, mm., jf. Avinors høringsuttalelse til Skånland kommune, datert 19.06.2015, i forbindelse med varsel om oppstart av arbeid med revidering av kommuneplanens arealdel.

Med vennlig hilsen

Einar K. Merli

Arealplanlegger, seksjon Masterplaner og arealdisponering

DRIFT OG INFRASTRUKTUR

einar.merli@avinor.no

Mob: +47 976 51 687

Tlf: +47 67 03 00 00

Dronning Eufemias gate 6

Postboks 150, 2061 Gardermoen

www.avinor.no

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poastačujuhuse/adresse Tel: 78 47 40 00
Poastaboksa/postboks 3 Org.nr: 974 760 347
9735 Kárášjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Áššemeannudeadji Silje Hovdenak
saksbehandler
Tel: +47 78 48 42 80

Tjeldsund kommune
Postboks 240
9439 EVENSKJER

ÁŠŠI/SAK
20/2290 - 5

MIN ČUJ./VÅR REF.
20/31825

DIN ČUJ./DERES REF.
20/3362

BEAIVI/DATO
03.12.2020

Uttalelse til kommunal planstrategi Tjeldsund kommune 2020-2024

Vi mottok brev fra dere 05.11.20 og takker for muligheten til å gi uttalelse til deres forslag til planstrategi. Viser også til vår uttalelse datert 15.06.20 som vi ga i sammenheng med innhenting av synspunkter til planstrategien.

Tjeldsund kommune står ovenfor endrede utfordringer etter kommunesammenslåingen mellom gamle Tjeldsund kommune og Skånland kommune. Tjeldsund kommune er som før innen tradisjonelt samisk område, imens hele Tjeldsund kommune nå er innenfor samisk språkforvaltningsområde samt at hele kommunen er STN-kommune. Kommunen har en markasamisk befolkning og tradisjonell reindrift, og har også ut over dette samisk historie og kultur som skal ivaretas og gis rom for utvikling.

Det er positivt at det er satt av et eget kapittel som omtaler samisk språk og kultur i forslaget til planstrategi og at det legges opp til en plan for bruk av tospråklighetsmidlene dere mottar. Men vi savner et tydelig fokus på samisk språk og målsetninger for kommunen fremover i planstrategien. Sametinget forventer at plan for samisk språk med strategier og mål prioriteres og synliggjøres i inneværende kommunestyreperiode. Vi anbefaler dere å ta i bruk NOU hjertespråket for veiledning og kontakte vår språkavdeling.

Sametinget forventer at kulturminneplan-arbeidet som planlegges for denne kommunestyreperioden prioriteres. Det er viktig for å ha gode verktøy på plass med tanke på framtidig arealplanlegging. Vi minner om at Sametinget er forvaltningmyndighet for samiske kulturminner vil kunne være hjelpelig med dette.

Vi savner også et fokus på reindrifta og næringas arealbehov i kommunen. Reindrifta, som er en sentral bærer for samisk kultur og språk, er brukere av store areal i kommunen og er utsatt for både eksisterende og planlagte utbygginger. Som økt aktivitet og utbygging av forsvarets base ved flyplassen på Evenskjer, Hålogalandsvegen, kraftlinjer med mer. Reindrifta bør synliggjøres under punktene «næringsliv og syselsetting» og «arealbehov» i planforslaget.

Det er ikke henvisninger til veiledere eller retningslinjer i planstrategien. Sametinget vil anbefale Tjeldsund kommune å vise til Sametingets planveileder, som nå er vedtatt revidert av Sametingets plenum, samt NOU hjertespråket. I Sametingets planveileder omtales også kommende konsultasjonslov som vil forplikte kommuner og fylkekommuner i å konsultere samiske aktører og samfunn i saker som berører de. Revidert veileder vil bli publisert på Sametingets nettsider så snart den er klar.

Dearvuođaiguin/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajođiheaddji/fagleder

Silje Hovdenak
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:

Tjeldsund kommune

Postboks 240

9439

EVENSKJER